

Kommunstyrelsen

§ 359

Dnr 2025-000500319

**Remiss förslag till nationell plan för
transportinfrastrukturen 2026-2037****Beslut**

Kommunstyrelsen lämnar synpunkter på förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2026-2037 enligt bedömningen nedan.

Ärendebeskrivning

Trafikverket har tagit fram ett förslag till Nationell plan för transportinfrastrukturen 2026–2037. Planförslaget i sin helhet finns att hämta på www.trafikverket.se/nationellplan. Planförslaget har remitterats brett, bland andra till samtliga kommuner. Även Region Blekinge i egenskap av regionförbund, planupprättare (Länstransportplan) samt regional kollektivtrafikmyndighet lämnar yttrande. Yttrande ska vara Regeringskansliet tillhanda senast den 30 december 2025. Regeringen fattar det slutliga beslutet om den nationella transportplanen våren 2026.

Utgångspunkterna för Trafikverkets prioriteringar är de transportpolitiska målen, regeringens proposition Vägen till en pålitlig transportinfrastruktur – för att hela Sverige ska fungera (prop. 2024/25:28) och riksdagens beslut med anledning av densamma (bet. 2024/25:TU5, rskr. 2024/25:102) samt regeringens direktiv.

Riksdagen beslutade den 11 december 2024 om de ekonomiska ramarna för planperioden 2026–2037. Anslagsmedel under perioden 2026–2037 ska uppgå till 1 171 miljarder kronor i 2025 års prisnivå.

Vidare föreslog regeringen att av den ekonomiska ramen ska:

210 miljarder kronor användas till vidmakthållande av statliga järnvägar,

354 miljarder kronor användas till vidmakthållande av statliga vägar inklusive bärighet, tjälsäkring och reinvesteringar av vägar samt till statlig medfinansiering till enskilda vägar, samt

607 miljarder kronor användas till utveckling av transportsystemet

Anslaget är betydligt högre än föregående period då anslaget var 799 miljarder. Jämfört med nu gällande plan innebär planförslaget omfattande satsningar på en rad områden. Ekonomisk samhällsnytta har beräknats på samtliga tidigare namngivna åtgärder vilket inneburit att nio objekt utgår, medan 27 nya mer kostnadseffektiva objekt tillkommit.

Kommunstyrelsen

Regeringen har i proposition och direktiv bland annat betonat vikten av underhåll av vägar och järnvägar, att totalförsvarets behov beaktas och att investeringsmedlen ska fördelas så att de ger största möjliga samhällsnytta.

Planen beskriver hur den statliga infrastrukturen ska underhållas och utvecklas under de kommande tolv åren. Den beskriver hur pengarna ska fördelas mellan drift och underhåll av statliga vägar och järnvägar, investeringar i statliga vägar, järnvägar, farleder och slussar, åtgärder för att minska infrastrukturens miljöpåverkan samt medel till forskning och innovation.

För Blekinge finns följande namngivna åtgärder i planen:

- * E22, Björketorp - Nättraby
- * Sydostlänken (Älmhult-Olofström-Karlshamn), elektrifiering och ny bana
- * Blekinge kustbana, mötesspår (Bredåkra) och hastighetshöjning

Bedömning

Ronnebys förutsättningar

Ronneby kommun ligger centralt belägen i Blekinge. Här passerar och knyts fler viktiga trafikstråk samman. E22 som går genom hela kommunen i öst-västlig riktning ingår i TEN-T (Transeuropeiska Transportnätverket) och är framför allt viktig för långväga godstransporter, för arbetspendling och turistresor. Riksväg 27 som går igenom hela kommunen i nord-sydlig riktning trafikeras av såväl tunga transporter som av arbetspendlare inom och mellan arbetsmarknadsregionerna. Blekinge kustbana utgör en pulsåder i länets kollektivtrafik och ingår i Öresundstågstrafikens system i södra Sverige. Resandet är omfattande. I kommunen ligger också Ronneby flygplats, en av de utpekade nationella flygplatserna i Sverige och del av TEN-T.

Kommunens synpunkter på förslaget

Trafikverket inleder sin nationella plan med orden: "En plan för mer tillförlitliga vägar och järnvägar – för att möta näringslivets behov och stärka arbetspendling. Transportsystemet är samhällets pulsåder. För att samhället ska kunna utvecklas måste flödet i transportsystemet fungera – både människor och gods behöver kunna ta sig fram på ett smidigt sätt. Det kräver att vi underhåller, bygger om och bygger ut den statliga infrastrukturen, som är kärnan i transportsystemet."

Kommunstyrelsen

Ronneby kommun instämmer i denna ambition. För de som bor och verkar i Blekinge är funktionella transporter helt avgörande för regional utveckling, näringsliv och arbetspendling. Samtidigt kan konstateras att investeringsnivåerna i den nationella planen inte helt speglar denna ambition för alla delar av landet. Med en investering på 822 miljoner kronor för Blekinge län, jämfört med exempelvis 10 266 miljoner kronor för Västra Götalands län eller 7 475 miljoner kronor för Skåne län, riskerar Trafikverkets vision om att transportsystemet är samhällets pulsåder i praktiken främst gälla de befolkningstäta regionerna.

Med detta som utgångspunkt vill Ronneby kommun framhålla följande synpunkter på planförslaget:

E22 och riksväg 27 – viktiga stråk för näringsliv och totalförsvaret

Såväl E22 som Blekinge kustbana och en framtida sydostlänk har en avgörande inverkan på länets utveckling.

En ombyggnation av E22 på sträckan Björketorp - Nättraby är mycket viktig ur

flera aspekter – såväl för långväga gods- och persontransporter som för arbetspendling och turistresor. Sträckan har ett trafikflöde nära kapacitetstaket och det är ofta störningar på sträckan. Ombyggnad av E22 på denna sträcka förstärker också de satsningar som har gjorts och görs på riksväg 27 via länsplanen då båda är en del av Baltic Link och en viktig länk mellan sydöstra Sverige och västkusten. Kommunen framhåller vikten av att ombyggnationen genomförs enligt plan.

Kommunen anser vidare att riksväg 27 är ett så viktigt transportstråk att vägen borde vara en del av det nationella vägnätet och att satsningarna därmed borde hanteras i nationell plan istället för länsplan. Riksväg 27 och Blekinge kustbana bör lyftas till en del av TEN-T-nätverket på grund av dess betydelse som en länk för gods- och persontrafik i Europa. Detta även mot bakgrund av riksväg 27:s betydelse som del av Baltic Link samt dess strategiska roll för totalförsvaret. Sveriges medlemskap i NATO och det försämrade säkerhetspolitiska läget förstärker behovet av robusta nord-sydliga förbindelser i södra Sverige.

I den nationella planen prioriteras utbyggnad till bärighetsklass BK4 för tyngre lastbilar. Hela stamvägnätet ska vara upplåtet för BK4 år 2030 och

Kommunstyrelsen

det strategiska vägnätet för tung trafik år 2033. Kommunen betonar att både E22 och riksväg 27 behöver prioriteras högt i denna satsning med hänsyn till deras betydelse för näringslivet, godstransporter och totalförsvaret.

Blekinge kustbana – pulsåder med potential för utveckling

Blekinge kustbana har en avgörande inverkan på länets utveckling. Kustbanan är pulsådern i Blekinges kollektivtrafiksystem och antalet resenärer är idag 10 gånger större än för 30 år sedan. Under senare år har ökningen avtagit i takt med att trafikstörningar ökat. Mötesspåret vid Bredåkra, söder om Ronneby Airport är en av flera avgörande åtgärder för att öka robustheten och lindra effekterna av trafikstörningarna, vilket är mycket viktigt för tillförlitligheten i tågtrafiken.

Mötesspåret bör därtill placeras på ett sådant sätt att de möjliggör ett framtida stationsområde i närheten av strategiskt viktiga Ronneby Airport. Ett stationsläge ger förutsättningar att i större skala åka kollektivt, både till och från flygplatsen och Försvarmaktens (F17) verksamhet samt till Kallinge med omland. På sikt finns också möjlighet att utveckla ett strategiskt beläget nav för logistik och transportbyten, kallat Knutpunkt Blekinge.

Kustbanans framtida utveckling

Ett långsiktigt mål med Kustbanan är att kunna resa mellan Malmö-Karlskrona på två timmar. Målet medför ca 15 minuters restid mellan Blekinges kuststäder vilket underlättar pendling och gör arbetsmarknaden starkare. Ronneby kommun ställer sig positiv till förbättrad tågkommunikation mellan Karlskrona och Malmö, men ser inte att Kustbanans framtida utveckling bör ske på bekostnad av nedläggning av tågstoppen på de mindre orterna i länet. En framtida uträkning ger stora konsekvenser för människor boende i länet och en prioritet bör vara två parallella system; ett regionaltåg med få stopp och kortare restider samt ett lokaltåg som stannar på fler orter.

Kommunen efterfrågar ett förtydligande av tidplan för ERTMS på kustbanan och hur denna modernisering samordnas med utbyggnaden av mötesspår och andra kapacitetsåtgärder.

Blekinge kustbana bör lyftas till en del av TEN-T-nätverket på grund av dess betydelse som en länk för gods- och persontrafik i Europa.

Kommunstyrelsen**Infrastruktur för Totalförsvaret och NATO**

Den nationella planen bidrar till totalförsvaret genom ökad robusthet, bärighet och kapacitet i strategiskt viktiga väg- och järnvägsstråk. Sveriges medlemskap i NATO innebär att intresset kring F17 har ökat markant och att det ställs nya krav på infrastruktur och logistik i dess omland.

För att tillgodose behovet av logistik av både materiel och militär personal är utvecklingen av infrastruktur som relaterar till och tillgodoser F17 behov av stor vikt. Ett exempel på det är utvecklingen av Knutpunkt Blekinge söder om Ronneby Airport som är av både lokalt, regionalt, nationellt och internationellt intresse. Ett stationsläge söder om Ronneby Airport och ett stickspår till F17:s verksamhetsområde skulle kraftigt förbättra möjligheterna att transportera personal och materiel med järnväg, vilket är avgörande för både vardaglig verksamhet och för förmågan vid höjd beredskap. Detta är en totalförsvarsinvestering som ligger helt i linje med den nationella planens prioriteringar.

Kommunen föreslår att Trafikverket i samverkan med Försvarsmakten utreder förutsättningarna för och kostnaden av ett stickspår från Blekinge kustbana till F17. Detta bör kunna finansieras inom ramen för de medel som avsatts för totalförsvarets behov eller som en del av objektet Blekinge kustbana.

Ronneby Airport – en totalförvarstillgång i osäker tid

Ronneby kommun vill starkt betona vikten av ett trafikslagsövergripande synsätt som inkluderar flyget och poängtera Ronneby Airports betydelse lokalt, regionalt och nationellt. Flyg är det enda transportmedlet för att få rimliga restider för resenärerna, både från företag och offentlig sektor samt privatpersoner, som ska till Stockholm med omnejd eller ännu längre norrut. Flygplatsen är en del av TEN-T.

Flygplatsen är även en mycket viktig del av Sveriges totalförsvaret i ett osäkert omvärldsläge. Den nationella planen betonar totalförsvarets behov kraftfullt, och flygplatsen är dessutom en av landets 27 beredskapsflygplatser. Sveriges NATO-medlemskap och det försämrade säkerhetspolitiska läget förstärker betydelsen av Ronneby Airport som strategisk tillgång. Länsstyrelsen i Blekinge har nyligen haft ett konstruktivt möte om flygplatsens framtid, vilket visar på det ökade intresset för flygplatsens roll.

Kommunstyrelsen**Sydostlänken – strategiskt viktig trots utmaningar**

Sydostlänken är mycket viktig för länet. Den skapar en bättre funktionalitet i det nationella transportsystemet på järnvägen och kopplar samman mellersta och södra Sverige samt ger nya transportvägar för svensk basindustri. Behovet av vägtransporter minskar och hårt belastade sträckor på Södra stambanan och Skånebanan avlastas. En utbyggd bana kan även användas för lokal persontrafik.

Regeringen beslutade i februari 2025 att objektet får förberedas för byggstart. Ronneby kommun välkomnar detta beslut. Kommunen konstaterar att den nationella planen visar att objektet har en samhällsekonomisk nettonuvärdeskvot på -0,7 (robust olönsam), men ser att regeringen och Trafikverket ändå bedömt projektet som strategiskt nödvändigt. Kommunen delar denna bedömning. Utan Sydostlänken riskerar länets största, och södra Sveriges fjärde största, arbetsgivare Volvo att inte uppnå sina miljömål. I värsta fall riskeras 10 000 arbetstillfällen i storregionen inräknat underleverantörer.

Den samhällsekonomiska kalkylen fångar sannolikt inte alla långsiktiga nyttor av projektet. Kommunen anser att det är rätt att prioritera strategiskt viktiga projekt även när de inte når full lönsamhet i standardiserade modeller.

Nya stambanor bör finansieras separat

Kommunen anser vidare att de nya stambanorna i sin helhet ska lyftas ut från planen och den ordinarie anslagsfinansieringen. Detta skulle ge utrymme för såväl vidmakthållande som att genomföra åtgärder som redan har kommit så långt att de ligger i byggstartsplaneringen. Även projektet med nya stambanor vinner rimligen på att drivas och genomföras separat, jämför Öresundsbrokonsortiet.

Beroende av infrastrukturåtgärder i grannlän

Blekinge är beroende av infrastrukturåtgärder i våra grannlän för bra förbindelser med målpunkter såsom Malmö/Köpenhamn, Göteborg och Stockholm. Fortsatt prioritering av att bygga dubbelspår mellan Hässleholm och Lund samt mellan Alvesta och Växjö är båda nödvändiga för Blekinges kommunikationer med omvärlden.

Kommunstyrelsen

Den nationella planen visar att sträckan Alvesta-Växjö på Kust till kust-banan har högst kapacitetsnyttjande och högst antal tåg per dygn för enkelspåriga banor i Sverige. Planen konstaterar dock att förutsättningarna har ändrats (sjukhusflytt) och att rätt åtgärd behöver identifieras inför nästa planrevidering.

Kommunen ser denna osäkerhet som problematisk. Den utökade kapaciteten på sträckan Alvesta-Växjö är mycket viktig för att tågtrafiken ska ha den spårkapacitet som behövs för att vara ett robust och attraktivt alternativ för hela södra Sverige, inklusive Blekinge.

För Ronneby kommun är det även fortsatt viktigt att tillse goda kommunikationer norrut mot Södra stambanan via Växjö och Alvesta.

Hamnar, intermodalitet och TEN-T-nätet

Kommunen anser vidare att det med utgångspunkt i hamnarnas betydelse för svensk export och import bör finnas ökade möjligheter från staten att främja intermodalitet mellan sjöfart och järnväg. I TEN-T-nätverket utgör Blekinges hamnar lösa ändar då det saknas koppling till Scan-Med-korridoren i Sverige. Att förstärka denna och effektivisera transportnätet på svenska sidan kan göras genom att bygga ut Sydostlänken enligt gällande plan och förlänga Baltic Adriatic-korridoren från Polen till Karlskrona och vidare mot Göteborg. Detta skulle stärka Blekinges och södra Sveriges logistiska position betydligt och bidra till ökad intermodal godstransport.

Klimatanpassning och svaga länkar

I planen framgår att det satsas fem miljarder kronor på klimatanpassning av vägar och cirka 1,4 miljarder kronor på klimatanpassning av järnvägar. Ronneby kommun har god kännedom av hur skyfall, höga flöden i åar och höjda havsnivåer påverkar framkomligheten på statliga vägar såväl som järnvägar. Åtgärder krävs både i närtid och på längre sikt.

Kommunen efterfrågar att Trafikverket blir tydligare i prioritering och hantering av så kallade svaga länkar där problem kan uppstå redan i närtid. Vi föreslår att Trafikverket identifierar och kartlägger dessa kritiska sträckor i Blekinge och säkerställer att medlen för klimatanpassning används där de gör mest nytta. Exempel på sådana sträckor är utmed E22 och järnvägspassager över vattendrag där extremväder kan skapa framkomlighetsproblem.

Kommunstyrelsen**Trimnings- och miljöåtgärder**

Den nationella planen ökar anslagen till trimnings- och miljöåtgärder väsentligt, från cirka 14 miljarder kronor i gällande plan till 20 miljarder kronor i planförslaget. Dessa åtgärder är generellt mycket kostnadseffektiva och kan för relativt små kostnader skapa stora nyttor i form av tillgänglighet, trafiksäkerhet och minskad miljöpåverkan.

Kommunen efterfrågar transparens i hur dessa betydande medel fördelas regionalt. Blekinge måste få sin proportionella andel av dessa medel för att kunna genomföra angelägna mindre åtgärder som förbättrar framkomlighet, trafiksäkerhet och kollektivtrafik.

Regional fördelning och tillväxt

Trafikverket beskriver i sin plan hur "Transportsystemet är samhällets pulsåder. För att samhället ska kunna utvecklas måste flödet i transportsystemet fungera". Ronneby kommun delar denna syn. Men för att denna vision ska bli verklighet för alla delar av Sverige, inte bara de mest befolkningstäta regionerna, måste medelsfördelningen i den nationella planen i större utsträckning bidra till att skapa förutsättningar för regional tillväxt och utveckling.

Investeringsnivåerna i de senaste tre nationella planerna för Kronoberg, Kalmar och Blekinge län har legat på låga nivåer jämfört med riksgenomsnittet. I den nu föreslagna planen får Blekinge län 822 miljoner kronor, medan exempelvis Västra Götalands län får 10 266 miljoner kronor och Skåne län 7 475 miljoner kronor. Även när man justerar för befolkningsunderlag är skillnaderna påtagliga. Det finns exempel på andra regioner som får betydligt större medel till infrastrukturåtgärder och som på grund av det, tillsammans med andra faktorer, haft en avsevärt mycket snabbare befolkningstillväxt och regional tillväxt än Blekinge.

Detta skapar en negativ spiral där låga investeringar leder till sämre tillgänglighet, vilket i sin tur försvårar tillväxt och befolkningsutveckling, vilket sedan leder till ännu lägre prioritering i nästa plan baserat på befolkningsprognoser. För att bryta denna spiral och göra transportsystemet till en verklig pulsåder för samhällsutveckling även i Blekinge, krävs att investeringar görs med ett tillväxtperspektiv, inte bara utifrån befintlig befolkning.

Kommunstyrelsen

Medelsfördelningen som nu utgår från befolkningsprognoser i SCB och annan statistik måste i större utsträckning fördelas för att bidra till att arbetsmarknader kan förstöras och regional tillväxt kan möjliggöras. Kommunen anser att regionala fördelningseffekter måste vägas in tydligare i prioriteringen av infrastrukturinvesteringar, i enlighet med de transportpolitiska målen om utvecklingskraft i hela landet. Endast då kan Trafikverkets vision om transportsystemet som samhällets pulsåder bli verklighet för hela Sverige.

Sammanfattning

Ronneby kommun välkomnar den historiskt stora satsningen i den nationella planen och de tre namngivna objekten som berör Blekinge direkt. Samtidigt vill kommunen sammanfattningsvis framhålla följande:

- E22 och riksväg 27 är strategiskt viktiga för totalförsvaret och bör prioriteras i BK4-satsningen
- Blekinge kustbana behöver mötesspår, stationsläge söder om Ronneby Airport och möjlighet till stickspår till F17
- Två parallella tågssystem på Blekinge kustbana för både lokal- och regionaltrafik.
- Ronneby Airport är av stor betydelse både för persontrafik, näringsliv och arbetsmarknaden samt en viktig del för totalförsvaret.
- Klimatanpassning måste ske där svaga länkar finns redan idag
- Sydostlänken är strategiskt nödvändig trots utmaningar i lönsamhetskalkyler
- Regional fördelning måste ta större hänsyn till tillväxtpotential, inte bara befintlig befolkning
- Blekinge måste få sin andel av trimnings- och miljöåtgärder
- Kritiska sträckor i grannlänerna (Alvesta-Växjö, Kristianstad-Hässleholm-Lund) behöver prioriteras för att undvika flaskhalsar.

Barnrättsbedömning

Barnrättsbedömning saknas då barn inte bedöms påverkas av ärendet/beslutet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse - Hanna Faming, planarkitekt

Förslag till Nationell plan för infrastrukturen 2026–2037

Kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Teknik- fritid- och kulturförvaltningen föreslår Kommunstyrelsens arbetsutskott (KSAU) att föreslå Kommunstyrelsen (KS) besluta att:

- Lämna synpunkter på förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2026-2037 enligt bedömning nedan.

Arbetsutskottets beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta att:

Lämna synpunkter på förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2026-2037 enligt bedömningen nedan.

Beslutsgång

Ordförande Ola Robertsson (S) ställer frågan om kommunstyrelsen bifaller arbetsutskottets förslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Beslutet skickas till:

Hanna Faming, planarkitekt

Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
li.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till
li.transport.remissvar@regeringskansliet.se. Ange diarienummer
LI2025/01587 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-
postmeddelandet.